

ORTOGRAFIJA (35) *sb f*

Oba o jasne, końcowe a pochylone; -gra- (29) -grã- Mącz (2).

sg N ortografijã (8). ◇ G ortografijėj (8); -ėj (4), -(e)j (4). ◇ A ortografiją (8). ◇ I ortografiją (2). ◇ L ortografijėj (7). ◇ pl D ortografijãm (1). ◇ L ortografijach (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVIII w.

1. Całokształt zasad i przepisów dotyczących poprawnej pisomni: sposób pisania wyrazów według ustalonych norm, a także kształt graficzny i zestaw liter służących do wyrażania dźwięków mowy w piśmie; nauka pisania, pisownia; orthographia Mącz, Cn [orthographia – dobre pisanie albo nauka dobrze pisania Mącz 270a; pisania nauka – orthographia (opposita illi vitiosa scriptio) Cn] (30) : JanNKar D3v, D4, E, H3v; Każde cudzoziemskie [słowo] swoią orthographią/ iako Greckie Grecką/ Łacińskie Łacińską/ etc. JanNKarKoch G3; A naydieli kto Orthogrąphią liepfłą/ i krótfłą/ i llátwieiffą do wyrozvmiënia/ tedy ią fwei odstąpię. JanNKarGórń H2.

ortografija czyja [= przez kogo wymyślona, napisana] [w tym: G sb i pron (7), pron poss (2)] (9): kładę tu Orthogrąphią onęgo po włytkiëy Europie zawołánęgo Ianá Kochánowfkiego JanNKar D3v; OBIECADŁO WEDLE MEY ORTHOgrąphiiëy ták idzie. JanNKar H3v, D3v [2 r.], D4v [2 r.], E, G3, H2.

W przeciwstawieniu: »ortografija ... tautografija« (1): Rzeczë kto: Wfzák mamy dawnę zwyczajë w piñaniu fwoie: mamy Orthogrąphią Polfką, którą wzywamy. Ia niewiëm. Otoli widzę nie Orthogrąphią, ále rychléy Táutogrąphią. Wzywamy bowiem liter w piñaniu więcéy niż potrzebá: kładziemy opák litery nie ták iáko trzebá JanNKar D2.

Zwroty: »nie chować ortografijë« (1): Mendose scribis, Pochybnie piñesz/ to yeft/ nie chowáfz orthographiëy. Mącz 215d.

»wedle ortografijë pisać« (1): Emendate scribere, Wedle orthographiëy piñác. Mącz 216a.

»ortografijë, ortografiją [jaką] używać« (1:1): Zgániłë moię Diálektkę y Grámmátkę/ á fam też tegofz/ y Ortográfiey wzywáfz/ á punktámi tymi rzecż fwą ozdobić chcefz CzechRozm 64; JanNKar D2.

Wyrażenie: »ortografiją [czyją] pisany« (1): Pfálmów kilká Słowienfkich, Orthogrąphią Ie⁸⁰ M. Páná Górnickiego piñanych JanNKar D4v.

Zestawienie: »ortografija polska« (10): ORTHOGRAPHIA POLSKA. To ieft nauka piñaniá i czytaniá iëzyka polfkie⁸⁰/ ilé polákowi potrzebá/ niewielem fłów doftatecznië wypifaná. MurzOrt B; że też wiele tákich iest, co niewiedzą, co to ieft Orthogrąphia Polfka. JanNKar D2; co to iest Orthogrąphia Polfka, czëgo iëzyk Polfki w piñaniu potrzebuie: zkąd co, iáko, gdzie, y ná którym mieyfcu litery którëy y iákiëy wzywáfz JanNKar D3, B3, D2, D3, D3v [2 r.], D4v; JanNKarGórń D4.

Szeregi: »obiecadlo i ortografija« (1): OBIECADŁO ZAS Y ORTHOgrąphia wedle Ie⁸⁰ M. Páná Górnickiego ták idzie. JanNKar G3v.

»ortografija i polszczyzna« (1): mówiac tákże zemną o téyże Orthogrąphiiëy y o Polfczyznie nowëy dosyć fzëroko JanNKar D3v.

2. Podręcznik zawierający zasady pisowni (5) : Gdzie téż ta niniëifzá Orthographjá/ od tyi którá ieft przedtem wydána/ nieieft niczem różná/ iedno tym ifz ieft doftateczniëifzá MurzOrt B, B3;

POdobnoć fye godziło każdą Orthográphią wydác osłobno: ále iż iedná máteria, y iednéyże ręcy fłuży, choć różnyh osłób, zdáło mi fye dróźniéy nowym piśmem wśzytko weśpół wydác. *JanNKar* Av.

Zestawienie: »ortografija polska« [*w tym: czyja (1)*] (2): zdáło mi fie [...] wydác przynamniéy tę Polfczyznę nową/ Káráker dwóy Polfki/ vkośny y profty: á przy nim y Orthográphią Polfką. *JanNKar* A3v, A.

BK